

Ajut extraordinari per a petites empreses amb persones en situació d'ERTO

Avaluació del disseny, la implementació i l'impacte

Nom de l'informe

Avaluació del disseny i de la implementació dels Ajuts i subvencions COVID-19 desplegats per la Generalitat de Catalunya; Avaluació d'impacte de l'ajut extraordinari per a petites empreses amb persones en situació d'ERTO.

Àmbit

Promoció econòmica

Tipus d'avaluació

Disseny, implementació i impacte

Objectiu

Avaluar la implementació del procés d'atorgament i l'impacte en la salut financera, el manteniment dels llocs de treball i l'activitat econòmica de les empreses beneficiàries.

Avaluació encarregada pel Departament d'Economia i Hisenda - Generalitat de Catalunya

Avaluació realitzada per Ivàlua, Daleph

Analistes

Anna Segura Lladó (coordinadora), Cristina Ferrer, Laura López, Nerea Frías, Jordi Sanz, Mireia Borrell-Porta, Emma Rue (Daleph), Laia Pi (Daleph), Luis Fernández (Daleph), Daniel Plata (Daleph)

A causa de les restriccions imposades per la pandèmia de la COVID-19 a Catalunya, la supervivència de les empreses catalanes i els llocs de treball associats van estar en perill. Per tal de pal·liar la situació i contribuir a la seva recuperació, la Generalitat de Catalunya va engegar el febrer de 2021 un ajut extraordinari per injectar liquiditat a les petites empreses amb part de la plantilla en situació d'ERTO.

En què consistia l'ajut i quin era el seu objectiu?

L'ajut extraordinari per a petites empreses, microempreses i cooperatives amb persones en ERTO consistia en atorgar a les empreses 2.000€ per cada persona treballadora en situació d'ERTO (amb un topall de 30.000€ per empresa) amb la condició que mantinguessin la plantilla fins a desembre del 2021. El pressupost total va ser de 208 milions d'euros.

L'objectiu era contribuir al manteniment dels llocs de treball de les empreses beneficiàries.

Com ha funcionat l'ajut?

L'ajut va arribar al 63% de les empreses amb personal en ERTO al gener 2021, atorgant-se a 22.460 empreses i persones empresàries.

Els agents entrevistats es mostren satisfets amb l'enfocament de l'ajut, però hi ha diversitat d'opinions amb relació a l'adequació de la quantia.

Quin impacte ha tingut?

L'ajut va contribuir a reduir l'endeutament de les empreses beneficiàries. No es detecten, però, impactes en la plantilla, que era l'objectiu explícit de l'ajut, o en la facturació.

L'ajut va tenir un impacte positiu en la salut financera de les empreses beneficiàries, però no va influir en el nombre de llocs de treball ni en la recuperació de l'activitat econòmica.

Problemàtica i intervenció

Les restriccions derivades de la pandèmia de la COVID-19 implementades durant els anys 2020 i 2021 van tenir un impacte important sobre l'activitat econòmica i el consum. Un dels principals sectors econòmics afectats van ser les petites empreses i els seus treballadors i treballadores. La resposta de les institucions públiques va ser l'atorgament d'ajuts i subvencions, entre ells l'ajut extraordinari per a petites empreses amb personal en situació d'ERTO per tal de mantenir la plantilla i la seva activitat econòmica.

Els efectes de la pandèmia en la petita empresa

Degut a la pandèmia de la COVID-19, el març de 2020 es va decretar l'estat d'alarma i es van aplicar les primeres restriccions de mobilitat i activitat empresarial. Aquestes van afectar l'ocupació, el rendiment i la salut financera de les petites empreses. Una de les principals problemàtiques que es van haver d'afrontar va ser la reducció de la facturació tot i haver de continuar assumint els costos fixos i salarials, amb la conseqüent afectació en els seus nivells de liquiditat.

La teoria del canvi de l'ajut

Per tal d'ajudar les petites empreses a superar la davallada d'ingressos transitòria causada per la COVID-19, l'ajut oferia una injecció de liquiditat amb l'objectiu de reduir el risc d'insolvència i fallida de les empreses i garantir el manteniment dels llocs de treball.

Per tal de focalitzar l'ajut en les empreses afectades pels tancaments i les restriccions, aquest es dirigia a aquelles empreses amb una part de la plantilla en situació d'ERTO.

Principals característiques de l'ajut

Quan?

La publicació de la resolució de la convocatòria al DOGC es va fer el febrer de 2021 i la primera i única resolució es va realitzar el març de 2021.

Per a qui?

Microempreses, petites empreses i cooperatives que tenien algun membre de la seva plantilla en situació d'ERTO a 31 de gener de 2021.

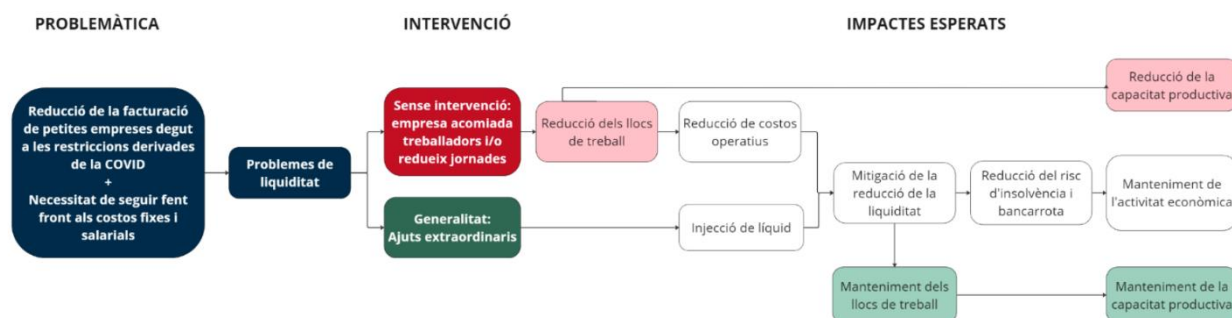
Quant?

Quantia fixa de 2.000€ per cada persona treballadora en situació d'ERTO, amb un topall màxim de 30.000€ per empresa. L'import mitjà va ser de 7.873,23€. El pressupost global va ser de 208 milions d'euros.

Sota quines condicions?

L'atorgament de l'ajut estava condicionat a mantenir la plantilla de l'empresa fins a finals de l'any 2021.

Teoria del canvi de l'ajut

Avaluació

Per una banda, l'avaluació de la implementació ha consistit en l'anàlisi de la cobertura, la suficiència dels recursos, el funcionament tècnic i el valor afegit percebut pels actors involucrats en el disseny i execució dels ajuts a partir d'entrevistes i grups de discussió. Per altra banda, l'avaluació de l'impacte ha consistit en l'anàlisi dels efectes de l'ajut sobre la salut financera de les empreses beneficiàries, el manteniment de la plantilla i la recuperació de l'activitat econòmica entre 2020 i 2021. S'ha dut a terme a partir de la combinació de dues metodologies quasi-experimentals: dobles diferències i *matching*.

Avaluació de la implementació

L'informe analitza quatre dimensions de l'ajut:

- La seva **cobertura**.
- La **suficiència** dels recursos econòmics i dels imports atorgats.
- El **funcionament tècnic** de l'ajut.
- El **valor afegit** que va representar per a les persones receptores.

El treball de camp ha consistit en entrevistes semiestructurades i grups de discussió amb agents destacats en el procés de disseny i implementació dels ajuts.

Agents entrevistats

L'avaluació de la implementació s'ha dut a terme a partir d'entrevistes i grups de discussió i l'avaluació de l'impacte amb mètodes d'aparellament i de dobles diferències.

Avaluació de l'impacte

A partir de les dades del període 2015-2021 d'empreses beneficiàries de l'ajut i d'altres que no el van rebre, s'estudia l'impacte de l'ajut en les següents variables:

Variables analitzades

1 Efecte sobre la salut financera

- Ràtio de liquiditat
- Ràtio d'endeutament
- Risc d'insolvència

2 Efecte sobre el manteniment de la plantilla

- Nombre d'empleats/des
- Despesa de personal

3 Efecte sobre l'activitat econòmica

- Import net de la xifra de vendes
- Resultat ordinari abans d'impostos (BAI)

Metodologies utilitzades

Per a aïllar l'efecte de l'ajut d'altres factors, s'han combinat dues metodologies:

- **Mètodes d'aparellament o *matching*:** aquesta metodologia es basa en la creació de grups de comparació d'empreses similars, emparellant-ne una de beneficiària de l'ajut i una altra que no en base a característiques conegudes.
- **Dobles diferències:** compara canvis i diferències en els resultats de les variables d'*outcome* de les empreses beneficiàries amb el grup d'empreses de comparació aparellades, abans i després de l'ajut.

Resultats

L'avaluació mostra que l'ajut va contribuir a reduir l'endeutament de les petites empreses beneficiàries entre 2020 i 2021. Pel que fa a la implementació, destaca la bona valoració del funcionament tècnic i el valor afegit de l'ajut, però s'identifiquen opinions diverses en relació amb la suficiència de la quantia.

Avaluació de la implementació

Cobertura

Hi ha consens entre els actors entrevistats que l'ajut **va assolir un alt grau de cobertura** que va permetre donar suport als sectors més afectats. L'ajut es va atorgar a 22.460 beneficiaris: 14.932 persones jurídiques i 7.528 persones físiques, el que implica que la cobertura de l'ajut va ser del 63% de les empreses amb personal en ERTO al gener 2021. Dels 208 milions d'euros previstos, se'n van atorgar 176 milions d'euros.

Suficiència

Destaca la manca de consens entre els actors entrevistats en relació amb la suficiència de la quantia de l'ajut. Per una banda, l'administració sosté que les quanties i els topalls eren correctes. De l'altra, les entitats, cooperatives i empreses consideren que tot i que eren més elevats que altres ajuts, no eren suficients pels objectius que volia assolir l'ajut.

Funcionament tècnic

Els agents entrevistats posen de manifest la **facilitat per sol·licitar l'ajut**, però els representants de l'administració **reclamen personal i equips** a l'hora de gestionar l'ajut.

Es fa èmfasi en els **esforços per digitalitzar i simplificar els procediments**, així com la declaració responsable i la comprovació ex-post.

Valor afegit

Els agents entrevistats estan d'acord en el fet que l'ajut ha contribuït a pal·liar els efectes de la desacceleració de l'activitat econòmica als sectors més afectats per les restriccions. Així mateix, coincideixen que el principal valor de l'ajut ha estat dotar a les petites empreses de liquiditat. Els imports no es van invertir en la producció o en noves inversions, sinó en **cobrir la despesa corrent**.

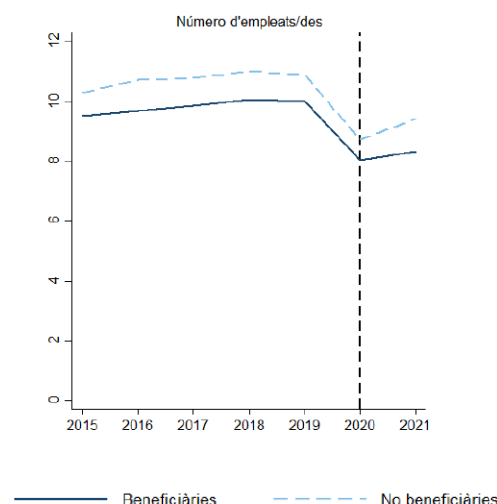
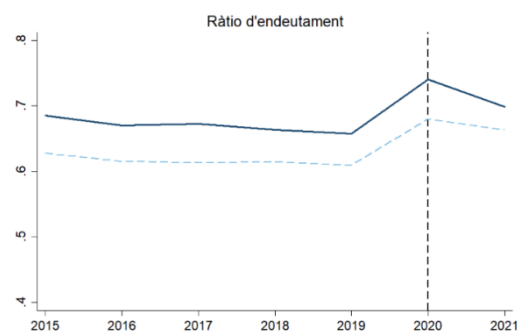
Avaluació de l'impacte

L'ajut va ser efectiu en reduir la situació d'endeutament de les petites empreses, disminuint la seva dependència de finançament extern.

En canvi, no va tenir impacte en el manteniment de la plantilla de les empreses ni en les despeses associades, que era l'objectiu principal de l'ajut. Tampoc s'identifiquen efectes en l'activitat econòmica de les empreses ni en els seus beneficis.

Els resultats de l'avaluació de l'impacte suggereixen que la quantia rebuda es va destinar a amortitzar deute, no a mantenir o augmentar la capacitat productiva.

Impacte estimat de l'ajut en la ràtio d'endeutament i en el nombre d'empleats

Aprenentatges

L'avaluació de la implementació ha permès conèixer les percepcions i opinions dels agents involucrats relatives a la cobertura, suficiència, funcionament tècnic i valor afegit de l'ajut. L'avaluació de l'impacte posa de manifest que l'ajut analitzat va ser utilitzat per reduir l'endeutament i no per ampliar la capacitat productiva de les empreses beneficiàries.

Equips interdisciplinaris al llarg de tot el procés de la gestió administrativa

És recomanable que l'equip gestor dels sistemes d'informació es coordini de principi a fi amb les àrees funcionals per facilitar l'accés a la informació necessària, millorar l'aprofitament dels recursos tecnològics i evitar les barreres tècniques, així com contribuir a agilitzar la tramitació de l'ajut.

Declaració responsable per facilitar la gestió administrativa

S'ha identificat la declaració responsable com a eina que facilita i agilitza el procés per beneficiar-se de l'ajut, ja que permet rebre'l sense haver de lliurar documentació addicional en el moment de la sol·licitud.

Impactes diferents dels esperats

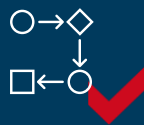
El moment en que va arribar l'ajut, el febrer de 2021, les empreses beneficiàries gaudien de liquiditat. A més, durant el 2021 la tendència general va ser ampliar plantilles, no reduir-les. Això explica perquè els efectes de l'ajut han sigut diferents dels anticipats: reducció del deute enlloc de manteniment de la plantilla i la capacitat productiva.

Recomanacions

Caracteritzar la problemàtica abans de dissenyar els ajuts

En situacions de menys emergència, és important dissenyar els ajuts a empreses en base a dades actualitzades sobre les problemàtiques a què s'enfronten, per així poder-los adaptar a aquestes.

Afinar els criteris d'elegibilitat per millorar la focalització

Establir criteris d'elegibilitat basats en la intensitat de la problemàtica per ajudar a focalitzar els ajuts en les empreses que realment els necessiten. En aquest cas, les empreses amb problemes de liquiditat i risc d'acomiadament.

Implementar mecanismes per revisar que les empreses compleixen els compromisos per rebre ajuts

Si es segueix emprant la declaració responsable per accedir als ajuts, complementar-la amb comprovacions bàsiques a posteriori que es puguin fer a baix cost i de manera sistemàtica.

Podeu consultar l'informe complet a www.ivalua.cat